

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
despre controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 80
din 2 februarie 1999 "Cu privire la Comisia republicană pentru
controlul asupra realizării legislației privind
funcționarea limbilor"*

Nr.39 din 08.07.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.80-82/50 din 29.07.1999

* * *

* M.O., 1999, nr. 16-18, art. 113.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător-raportor
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător
Ion VASILATI - judecător

cu participarea grefierului Aliona Balaban, și reprezentantului Guvernului Olga Poalelungi, viceministru al justiției, în lipsa deputatului în Parlament Victor Cecan legal citat, autorul sesizării, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul pentru controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 80 din 2 februarie 1999 "Cu privire la Comisia republicană pentru controlul asupra realizării legislației privind funcționarea limbilor" (în continuare - Hotărîrea Guvernului nr. 80).

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Victor Cecan, depusă la 11 martie 1999, în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (2) și (3), art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 6 aprilie 1999 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

Examinînd materialele dosarului, avizele solicitate Președintelui republicii, Parlamentului, Guvernului, Ministerului Justiției, audiind informația judecătorilor-raportori, argumentele expuse de reprezentantul Guvernului,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

Prin Hotărîrea Guvernului nr. 80 a fost aprobată componența nominală a Comisiei republicane pentru controlul asupra realizării legislației privind funcționarea limbilor și Regulamentul acesteia (în continuare - Comisia, Regulamentul).

Constituția, precum și Legea din 1 septembrie 1989 "Cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova", susține autorul sesizării, nu abilitază Guvernul cu dreptul de reglementare, printr-un act al său, a unor aspecte referitoare la funcționarea limbilor.

Potrivit art. 1 din Hotărîrea Guvernului nr. 80, Comisia este constituită în conformitate cu Hotărîrea Guvernului nr. 228 din 29 septembrie 1989 și inițial a avut drept scop controlul asupra realizării Programului complex de stat pentru asigurarea funcționării limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova. Ulterior, după adoptarea altor acte normative în domeniu și schimbarea situației în societate, aria competențelor Comisiei s-a lărgit considerabil.

Potrivit Regulamentului, Comisiei i se conferă următoarele atribuții: supravegherea realizării legislației lingvistice; coordonarea activității comisiilor similare departamentale și din teritoriu; exercitarea controlului asupra respectării legislației lingvistice în diferite sfere ale economiei naționale și ale vieții spirituale;

avansarea de propuneri către Guvern pentru luarea unor măsuri de ameliorare a situației privind funcționarea limbilor în Republica Moldova; verificarea utilizării corecte și eficiente a mijloacelor financiare prevăzute în buget în vederea realizării Programului complex de stat pentru asigurarea funcționării limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova; instituirea grupurilor de lucru pentru efectuarea controalelor, cu antrenarea specialiștilor în probleme de limbă și persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul instituțiilor de stat; solicitarea de la ministere, departamente, organe ale administrației publice locale, întreprinderi (indiferent de forma de proprietate), organizații, instituții, asociații obștești a materialelor necesare pentru exercitarea atribuțiilor, precum și a explicațiilor despre starea de lucruri și măsurile întreprinse în vederea realizării legislației lingvistice, examinarea la ședințele sale a problemelor stringente privind funcționarea limbilor, precum și a informațiilor despre controalele efectuate etc. Hotărârile Comisiei în problemele discutate sînt executorii și se aduc la cunoștința persoanelor interesate.

Avînd în vedere dispozițiile generale din Regulamentul Comisiei, atribuțiile și drepturile Comisiei, autorul sesizării consideră că Guvernul, prin Hotărîrea nr. 80, a lărgit funcțiile Comisiei, conferindu-i dreptul de control asupra executării legilor și asigurării unității reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării, acestea fiind atribuții de bază ale Parlamentului.

Potrivit art. 66 lit. c) și f) din Constituție, Parlamentul asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării, exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție. De aceea nu poate fi reținută teza autorului sesizării, potrivit căreia atribuțiile și drepturile Comisiei Guvernului substituie atribuțiile de bază ale comisiilor respective ale legislativului în problema controlului asupra respectării legislației cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.

Delimitarea atribuțiilor și drepturilor între autoritățile legislativă, executivă și judecătorească se efectuează pe calea separării și colaborării acestora în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției (art. 6). Această delimitare se materializează, în cazul de față, la nivelul și în volumul drepturilor acestor autorități pentru exercitarea controlului asupra realizării legislației privind funcționarea limbilor în Republica Moldova.

Potrivit art. 30 din Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, conducătorii organelor puterii de stat, administrației de stat și organizațiilor obștești, precum și ai întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor situate pe teritoriul Republicii Moldova poartă răspundere personală pentru nerespectarea prevederilor legii menționate în limitele sferei din subordinea lor, conform legislației în vigoare. Această prevedere din lege este conformă dispozițiilor constituționale, potrivit cărora Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice, iar hotărârile și dispozițiile sale le emite prin organizarea executării legilor (art. 96 alin. (1), art. 102 alin. (2) din Constituție).

În activitatea sa Guvernul este obligat să se călăuzească de Constituție, de celelalte legi ale republicii, de decretele Președintelui Republicii Moldova. Direcțiile principale ale activității Guvernului sînt specificate în Legea cu privire la Guvern nr. 64-XII din 31 mai 1990, cu modificările și completările ulterioare. În conformitate cu împuternicirile sale, Guvernul asigură respectarea și executarea legilor republicii, hotărârilor și a altor acte ale Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, actelor normative ratificate de către Parlament, precum și a tratatelor și acordurilor internaționale în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova. În domeniul dezvoltării sociale, învățămîntului, culturii și ocrotirii sănătății Guvernul are competența de a asigura păstrarea, dezvoltarea și

funcționarea limbii moldovenești, de a proteja dreptul la păstrarea, dezvoltarea și funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării. În domeniul asigurării legalității Guvernul este în drept să organizeze controlul asupra executării legilor de către ministerele, departamentele, inspectoratele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile care își desfășoară activitatea pe teritoriul republicii. Guvernul exercită controlul permanent asupra activității ministerelor, departamentelor și altor organe subordonate lui (art. 2 pct. 1), art. 3 pct. 14), art. 11 pct. 8), art. 16 pct. 2), art. 23 din Legea cu privire la Guvern).

Astfel, Curtea constată că Guvernul, adoptând Hotărîrea nr. 80, prin care a aprobat componența nominală a Comisiei republicane pentru controlul asupra realizării legislației privind funcționarea limbilor și Regulamentul Comisiei, nu și-a depășit competențele constituționale.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 140 din Constituție, art. 1 alin. (3), art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Recunoaște constituțională Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 80 din 2 februarie 1999 "Cu privire la Comisia republicană pentru controlul asupra realizării legislației privind funcționarea limbilor".

2. Prezenta Hotărîre intră în vigoare la data adoptării, este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE CURȚII
CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 8 iulie 1999.
Nr. 39.